

70/2003. (VI. 27.) FVM rendelet

a méhállományok védelméről és a mézelő méhek egyes betegségeinek megelőzéséről és leküzdéséről

Az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény (a továbbiakban: törvény) 45. §-ának 11. pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Fogalommeghatározások

- § 1. Méhészet:** egy telephelyen méhlikásban (fatönkben, kasban, kaptárban, szállítható, vontatható, stabil méhesházban) tartott méhcsaládok és tartozékaik összessége.
- Méhcsalád:** a méhlikáson belül, egy légtérben együtt élő anya, kifejlett méhek és a fiasítás.
- Méhraj:** a méhcsalád természetes szaporodása vagy mesterséges szaporítása révén keletkező, fiasítás nélküli, kisebb egyedszámú méhcsalád.
- Fiasítás:** a méhcsalád által elfoglalt keretek lépsejtjeiben lévő peték, álcák és bábok összessége.
- Lép:** a méhek által saját viaszból készített cellákból, sejtsokféleségekből álló viaszépítmény, amely a méhek ételmének raktározására és a fiasítás nevelésére szolgál.
- Sonkoly:** a méz kipergetése, kisajtolása után visszamaradó - keretből, kasból kivágott - viasznyerésre alkalmas, kiselejtezett lép, léptörmelék.
- Méhegészségügyi felelős:** a hatósági állatorvos méhegészségüggyel kapcsolatos munkáját segítő, megfelelő méhészeti ismeretekkel rendelkező személy. A méhegészségügyi felelős megbízására vonatkozó szabályokat és a feladatait e rendelet 5. és 6. §-a tartalmazza.
- Monitoring vizsgálat:** az illetékes hatósági állatorvos vagy méhegészségügyi felelős által, az év meghatározott időszakában, állami költségre elvégzett, a mézelő méhek fertőző betegségeinek felderítésére irányuló, az adott méhészet minden méhcsaládján és méhraján elvégzendő vizsgálat, amelynek egyaránt ki kell terjednie a méhekre, a fiasítós lépekre, fiasítás hiánya esetén a fészek lépekben fellelhető elhalt, beszáradt fiasításmaradványaira (pörkökre).

Általános előírások

2. § A méhészkedést (méhtartást) minden év február végéig, az újonnan kezdett méhészkedést pedig e tevékenység megkezdésétől számított nyolc napon belül kell bejelenteni a méhek tartási helye szerint illetékes települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjénél, aki a méhészt nyilvántartásba veszi, és a nyilvántartást folyamatosan vezeti. Amennyiben a méhek állandó tartási helye nem a méhész lakóhelyével összefüggő területen (udvarban, kertben stb.) van, a méhész köteles a méhek tartási helyén a nevét, lakcímét, telefonszámát, a tartási helyen lévő méhcsaládok számát egy legalább 40x30 cm nagyságú táblán jól látható módon feltüntetni.

3. § (1) A méhész köteles a méhek tavaszi tisztuló kirepülése és a betelelés közötti időszakban a méhcsaládjait legalább három hetenként méhegészségügyi szempontból ellenőrizni, s ennek során mind a kifejlett méheken,

mind a fiasítás teljes terjedelmén, valamint a kaptárhulladékon fertőző betegség tüneteit, illetve élősködők jelenlétét keresni. A vizsgálatnak ki kell terjednie a Varroa-atka jelenlétére, illetve az atkák számának változására.

(2) Bejelentési kötelezettség alá tartozó betegsége utaló jelek, illetve bizonytalan jellegű elváltozások észlelése esetén a méhészkészítő köteles értesíteni erről a méhegészségügyi felelőst vagy a hatósági állatorvost. Varroa-atkák felszaporodása esetén köteles az e rendeletben foglaltak szerinti gyógykezelést végrehajtani.

(3) A méhészkészítő köteles tünni és mindenben elősegíteni a hatósági állatorvos vagy a méhegészségügyi felelős által végzett vizsgálat, illetve egyéb intézkedés lefolytatását.

4. § (1) A méhészkészítésre alkalmas, üres méhlikást (kaptárt, kast) úgy kell tárolni, hogy abba a méhek se a kijáró nyíláson, se az esetleges réseken ne juthassanak be. A méhészkészítésre alkalmatlan, üres méhlikásokat meg kell semmisíteni. Használt méhlikást, annak tartozékait, méhészkészítési felszerelést csak a *6. számú mellékletben* leírt fertőtlenítés után szabad másnak átadni.

(2) Méheket fertőzött méhészeti eszközről vagy ismeretlen helyről származó mézzel etetni tilos.

(3) Lépet szabadban, vagy méhcsalád és méhraj kaptárján kívül, méhek számára hozzáférhető helyen tartani tilos. Használt lépet csak engedélyezett műlépkészítő üzemben való ipari feldolgozásra lehet átadni, illetve eladni.

A méhegészségügyi felelős megbízatása és feladatai

5. § (1) A hatósági állatorvos méhegészségüggyel kapcsolatos munkáját egy vagy több méhegészségügyi felelős segíti.

(2) A méhcsaládok számától függően kell egy vagy több településenként - a méhegészségüggyel kapcsolatos feladatok ellátására - egy vagy több méhegészségügyi felelőst megbízni.

(3) A méhegészségügyi felelőst - a méhegészségügyi elméleti- és gyakorlati ismereteinek tanúsítását követően - az illetékes kerületi főállatorvos javaslatára - a területen működő méhészkészítési társadalmi szervezet véleményének kikérését követően - az illetékes Állat-egészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás (a továbbiakban: állomás) igazgatója bízta meg a feladatai ellátásával. A méhegészségügyi felelős munkáját a hatósági állatorvos - a kerületi főállatorvos felügyelete mellett - irányítja.

(4) A megbízott méhegészségügyi felelősökről nyilvántartást kell vezetni, amely tartalmazza a méhegészségügyi felelős nevét, lakcímét és azon település(ek) nevét, ahol a feladatát ellátja. A nyilvántartás vezetéséről és annak naprakészen tartásáról az illetékes állomás gondoskodik.

6. § (1) A méhegészségügyi felelős köteles:

a) bejelentési kötelezettség alá tartozó betegség gyanúja, illetve jogszabályban meghatározott egyéb esetben a hatósági állatorvosnak jelentést tenni és a továbbiakban az ő utasításai szerint eljárni;

b) a hatósági állatorvos utasításait követve közreműködni a méhbetegségek felszámolásában;

c) elvégezni e jogszabály által előírt vizsgálatokat (monitoring, vándoroltatási);

d) elkészíteni a vizsgálatokkal kapcsolatos, előírt kimutatásokat;

e) részt venni az állomás által szervezett továbbképzéseken;

f) közreműködni a méhek mérgezésével kapcsolatos eljárásban, különös tekintettel a mérgezés gyanúja esetén a mintavételben.

(2) A méhegészségügyi felelős díjazását, költségeinek megtérítését külön jogszabály tartalmazza.

A monitoring vizsgálat

7. § (1) A méhcsaládokat évente, június 1. és szeptember 30. között - a vándoroltatási vizsgálatától függetlenül - a méhbetegségek felderítése céljából monitoring vizsgálatnak kell alávetni. A vizsgálat megszervezése a kerületi főállatorvos, elvégzése pedig a hatósági állatorvos és a méhegészségügyi felelős feladata, akik a vizsgálatról és annak eredményéről az *1. számú mellékletnek* megfelelő összesítő kimutatást kötelesek készíteni.

(2) Az országhatár mentén, a határtól számított tíz kilométeres sávban lévő méhészeteket az illetékes állomás döntése alapján az (1) bekezdés szabályai szerint, a tisztuló kirepüléstől a betelelésig (március 1-jétől október 31-éig) kéthavonként, szükség esetén havonként kiemelt monitoring vizsgálatnak kell alávetni. A vizsgálandó területet - az azzal szomszédos ország súlyosabb fertőzöttsége esetén - az illetékes állomás húsz kilométeres sávban is megállapíthatja.

(3) A vizsgálatokat az illetékes állomás irányításával kell elvégezni. Azok eredményéről a kerületi főállatorvos az állomás által meghatározottak szerint - a hatósági állatorvos tájékoztatása alapján - évente köteles jelentést tenni az állomásnak. Az állomás a megyei összesített adatokat legkésőbb a következő év február 15-éig köteles megküldeni a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumnak (a továbbiakban: minisztérium).

A méhek szállítása és vándoroltatása

8. § (1) A méheket - beleértve az anyát és a fiasítást is - állandó tartási helyükről átköltözés, vándoroltatás vagy elidegenítés esetén egy hétnél nem régebbi, a *2. számú melléklet* alapján kiállított állatorvosi igazolással szabad kivinni. Az igazolás a kiállítástól számított hét napig, méhek folyamatos vándoroltatása esetén annak egész időtartamára érvényes. Az igazolást - ha jogszabály másképpen nem rendelkezik - a hatósági állatorvos állítja ki.

(2) Az állatorvosi igazolás kizárólag kedvező eredményű vizsgálat esetén állítható ki. A vizsgálatot a hatósági állatorvos a méhegészségügyi felelős segítségével folytatja le. A vizsgálat elvégzéséért külön jogszabályban megállapított összegű díjat kell fizetni.

(3) A vizsgálatnak ki kell terjednie az adott méhészet minden méhcsaládjára és méhrajára, különösképpen a fiasítás teljes terjedelmére, valamint a kaptár hulladékára. A vizsgálat során a mézelő méhek fertőző betegségeinek a tüneteit kell keresni.

(4) A méhészt az állatorvosi igazolást a vándoroltatás során köteles mindig magánál tartani és ellenőrzés esetén bemutatni. A méhek csak az igazolással szállíthatók, ennek hiányában a szállítást meg kell tiltani.

9. § (1) A méhek kiszállítását a kiszállítást megelőző, beszállítását annak megtörténtét követő hetvenkettő órán belül be kell jelenteni a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjének. Beszállítás esetén a bejelentést a *3. számú melléklet* alapján kiállított nyomtatvány ajánlott levélként történő megküldésével, vagy személyes eljuttatásával kell teljesíteni. A nyomtatvány igazoló szelvényét a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzője - a teljesítés módjától függően - a méhészt lakóhelyére küldi meg vagy személyesen adja át. A kijelentést a *4. számú melléklet* alapján kiállított nyomtatványon kell teljesíteni személyesen, vagy annak ajánlott levélként történő megküldésével.

(2) Vándoroltatás során a méhek csak olyan helyre telepíthetők, amely nem áll községi zárlat alatt.

(3) A vándoroltatás befejezése után a méhészt köteles a hazatelepülését a hatósági állatorvosnál és a jegyzőnél hetvenkettő órán belül bejelenteni.

(4) A települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzője - a törvény 42. §-ának (4) bekezdése alapján - nyilvántartja a méhészt nevének és lakóhelyét, a méhcsaládok állandó és legutóbbi tartási helyét, az állatorvosi igazolás számát, keltét és kiállításának helyét, a méhcsaládok számát, az elhelyezésre szolgáló terület pontos megjelölését (dűlő, hrsz. stb.) és a letelepedés idejét.

10. § (1) A kerületi főállatorvos köteles a működési területén letelepedett vándorméhészetek szűrőpróbaszerű - a hatósági állatorvos által lefolytatott - ellenőrzését a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjénél vezetett nyilvántartás alapján megszervezni.

(2) Az országhatártól számított tíz kilométeres körzeten belül, a szomszédos állam területéről, vagy ismeretlen helyről származó méhrajt észlelője vagy befogója köteles a települési önkormányzat jegyzőjénél haladéktalanul bejelenteni, aki a kiirtás végrehajtása érdekében értesíti a kerületi főállatorvost, aki elrendeli a méhrajt állami kártalanítás nélküli leölését.

A műlépkészítő üzemre vonatkozó előírások

11. § (1) A műlépkészítő üzem (a továbbiakban: üzem) működési engedélyét az illetékes állomás adja ki.

(2) Az üzemben külön helyiséget kell kialakítani:

a) a nyers viasz és a sonkoly tárolására, valamint a sonkoly prézelésére;

b) a viasz sterilizálására és a műlép készítésére (öntés, hengerelés);

c) a műlép csomagolására és kiadására;

d) zárt (méhmentes) helyiséget a hulladék tárolására.

(3) A műlépet előállító üzemnek rendelkeznie kell saját, nagynyomású, meleg vizes fertőtlenítő berendezéssel, amellyel a fogadó és a feldolgozó helyet minden gyártási nap után - a 6. számú mellékletben foglaltaknak megfelelően - ki kell tisztítani és fertőtleníteni.

12. § (1) Az üzemeltetőnek naprakész nyilvántartást kell vezetnie az átvett és az értékesített termékekről és anyagokról, aminek tartalmaznia kell az átadó- vagy az átvevő méhész nevét; lakcímét; az átvétel vagy az értékesítés idejét; az átvett vagy az eladott anyag fajtáját (sonkoly, fedelezés, műlép, viasz stb.) mennyiségét. A nyilvántartást három évig kell megőrizni.

(2) A műlépet előállító üzem köteles a viasz megbízható fertőtlenítése céljából olyan berendezést üzemeltetni, amely a viaszt egy órán át legalább 112 C-os hőmérsékleten tartja. A hőfok és a hőhatás idejének megtartását kifogástalanul működő műszerekkel ellenőrizni kell. A viasz sterilizálására (fertőtlenítő hőkezelésére) szolgáló, viaszfertőtlenítő berendezést el kell látni automatikus hőfokszabályozó és hőmérséklet-regisztráló műszerrel, amely legalább öt percenként mér, és a mért értékeket az idő függvényében rögzíti, valamint ellenőrzéskor kinyomtatja. Az önrő műszerrel regisztrált adatokat három évig kell megőrizni. A viaszt, illetve a műlépet értékesíteni csak abban az esetben lehet, ha a viaszt minimum egy órán át, legalább 112 C-on hőkezelték és ezt a hőmérséklet-regisztráló berendezés igazolja.

(3) A műlépet előállító üzemet működés közben a kerületi főállatorvos évente köteles ellenőrizni, vagy a területileg illetékes hatósági állatorvossal ellenőriztetni.

13. § (1) Sonkoly és műlép egyidejűleg, azonos járművel csak külön légtérben, elkülönítetten szállítható. A sonkoly átvételek az átvevőnek gumikesztyűt kell viselnie, amelyet minden átvétel után fertőtleníteni kell.

(2) A sonkoly és az öreglép szállítására és tárolására szolgáló zsákok más célra nem használhatók fel. A kiürült zsákok megsemmisítéséről a műlépkészítő üzemnek kell gondoskodnia, megsemmisítésükig a zsákokat méhektől elzárva kell tartani.

A méz felvásárlására és adásvételére vonatkozó előírások

14. § (1) A méz felvásárlásakor a méhésznek az 5. számú mellékletnek megfelelő állat-egészségügyi bizonyítványt kell beszereznie, amit - ha jogszabály másképpen nem rendelkezik - a méz tárolási helye szerint illetékes hatósági állatorvos négy példányban állít ki. Ha a méhek tartási helye és a méz tárolási helye nem

azonos és ezért a méhcsaládok vizsgálata nem lehetséges, akkor a méhek tartási helye szerint illetékes hatósági állatorvos közreműködését kell kérni. A bizonyítvány eredeti példányát a méz tulajdonosa tartja magánál, két másolati példányt át kell adnia a felvásárlónak, egy pedig a hatósági állatorvosnál marad. A felvásárló a bizonyítványokat köteles összegyűjteni, nyilvántartásba venni, három évig a felvásárlás helyén megőrizni és ellenőrzéskor a hatósági állatorvosnak bemutatni.

(2) A méz felvásárlására csak az állomás által regisztrált természetes személy, jogi személy, vagy jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság jogosult, és a felvásárlás, illetve a tárolás csak az állomás által engedélyezett helyen történhet, ahol a mézfelvásárló köteles az engedélyt jól látható helyen kifüggeszteni.

(3) A felvásárlónak a felvásárolt mézről nyilvántartást kell vezetnie, ami tartalmazza a méhész nevét, lakcímét, a felvásárlás idejét, a felvásárolt méz fajtáját, mennyiségét, valamint az állat-egészségügyi bizonyítvány számát. Ha a méz feldolgozása nem a felvásárló telephelyén történik, a felvásárlónak a szállítmányhoz mellékelnie kell az állat-egészségügyi bizonyítvány egy másolati példányát, a nyilvántartásba pedig be kell jegyezni, hogy a mézet mikor, melyik mézüzembe szállították tovább.

(4) A méz tárolására csak tiszta tárolóedény használható, amely a méz mint élelmiszer tárolására alkalmas, és megfelelően fertőtleníthető. A méz felvásárlója, feldolgozója és értékesítője köteles gondoskodni arról, hogy az üres, és a mézzel teli tárolóedénybe méhek ne jussanak be. A méhésznek a saját méhészetéből származó mézet úgy kell tárolnia, hogy ahhoz méhek ne férjenek hozzá.

(5) A méz felvásárlójának a méz tárolására szolgáló hordókat, eszközöket azok kiürülése után ki kell tisztítani és szükség esetén, járványügyi okból a 6. számú melléklet szerint fertőtlenítenie. A méhészek részére csak tiszta hordók adhatók ki.

II. Fejezet

A MÉHBETEGSÉGEKRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

15. § Az e fejezet rendelkezéseit az egyes betegségekre vonatkozó különös szabályokkal együtt kell alkalmazni, azonban az e fejezet rendelkezéseit a varroózis és a kis kaptárbogár esetében nem kell alkalmazni.

A betegségek megállapítása és a helyi zárlat

16. § (1) A hatósági állatorvos, amennyiben méhbetegség gyanújáról értesül, köteles vizsgálat céljából a legrövidebb időn belül a helyszínre kiszállni. A betegség gyanújának megerősítését követően a hatósági állatorvos az érintett méhészetre helyi zárlatot köteles elrendelni. A helyi zárlat alá vont méhészetben található összes méhcsaládot meg kell vizsgálni, és minden betegsége gyanús méhcsaládból, - a 7. számú melléklet előírásainak figyelembevételével - laboratóriumi vizsgálat céljából vizsgálati anyagot kell küldeni az illetékes állat-egészségügyi intézetbe (a továbbiakban: intézet). A mintavételnek a hatósági állatorvos irányításával, a betegség gyanújának megállapítását követő lehető legrövidebb időn belül kell megtörténnie. A mintavételt a méhbetegségügyi felelős végzi el.

(2) A betegséget hatóságilag - a laboratóriumi vizsgálat eredménye alapján - a hatósági állatorvos állapítja meg. A betegség megállapítását követően a hatósági állatorvosnak a betegség eredetére vonatkozóan az alábbiakra kiterjedő vizsgálatot kell lefolytatnia:

a) a méhcsalád saját tenyésztésű-e, és ha nem, mikor és honnan került a méhészetbe, valamint a méhész fogott-e be idegen rajt;

b) került-e kaptár vagy méhészeti felszerelés a méhészetbe, és ha igen, honnan és mikor;

c) került-e lép, viasz vagy méhek etetésére szolgáló méz a méhészetbe, és ha igen, honnan és mikor;

d) honnan származik a méhészetben használt mülép;

e) a méhészkikkel vándorolt és merre;

f) a betegséget előzőleg a településen mikor és melyik méhészetben állapították meg, és milyen állapotúak az ott található méhészeti felszerelések;

g) a méhésznek hány méhészete van, és ezek között milyen forgalom volt az elmúlt hatvan nap során;

h) a méhészkor, hol, mennyit pergetett az elmúlt hatvan napban, hol, és hogyan tárolta a mézet, valamint kinek, mikor, mennyi mézet értékesített ezekből a pergetésekből.

(3) A légcsőatka-kór megállapítását követő vizsgálat során nem kell figyelembe venni a (2) bekezdés b), c), d) és j) pontjait.

(4) A betegség megállapítását követően a hatósági állatorvos - a (2) bekezdés szerint elvégzett vizsgálat alapján - a fertőzöttségre gyanús méhészetekre is helyi zárlatot rendel el.

(5) A betegség gyanújának megállapítását követően, de még a mintavételt megelőzően a méhészet valamennyi méhklaszt - ha korábban nem volt megjelölve - a későbbi pontos azonosítást lehetővé tevő módon, tartósan meg kell jelölni. A méhklasztok megjelölése a tulajdonos kötelezettsége.

(6) Fertőzött, fertőzöttségre gyanús méhészetben minden olyan méhészeti tevékenység végzése tilos, amely a betegségre egyik méhcsaládról a másikra való terjedésével járhat.

(7) A nyúlós és enyhébb költésrothadás, valamint a légcsőatka-kór megállapításával és leküzdésével kapcsolatos közérdekű vizsgálatokat a hatósági állatorvos irányításával, állami költségre kell elvégezni.

A községi zárlat

17. § (1) A méhbetegség megállapítását követően - a helyi zárlat alá vont fertőzött méhészet körül legalább öt km-es sugarú kör által határolt területre - a kerületi főállatorvos községi zárlatot köteles elrendelni.

(2) A kerületi főállatorvos a betegség felszámolását a hatósági állatorvoson és a méhegészségügyi felelősön keresztül irányítja.

A zárlat enyhítése

18. § (1) A zárlat alól a nem fogékony állatokra felmentés adható.

(2) A községi zárlat alatt álló terület helyi zárlat alatt nem álló méhészetéből - a kerületi főállatorvos engedélyével - a méheket az egyes betegségeknél megállapított, a zárlat enyhítésére vonatkozó különös szabályok szerint lehet kiszállítani. A kiszállítás csak olyan helyre történhet, amely méhbetegség miatt helyi zárlat alatt nem áll.

(3) A kerületi főállatorvos az engedélyt a hatósági állatorvos által kiállított állatorvosi igazolás alapján adja ki. Ha a kiszállítás másik állat-egészségügyi kerület vagy megye területére történik, az engedély csak a fogadás helye szerint illetékes állomás hozzájárulásával adható ki. Ha a méhcsaládokat másik község területére szállítják, a két hely között - a méhek visszarepülési veszélye miatt - legalább tíz kilométer távolságnak kell lennie.

(4) A méhészet tulajdonosa köteles a méhek - zárlat alatt nem álló területre történő - bevitelét letelepedése után, az érkezést követő munkanapon a 3. számú melléklet szerint a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjénél bejelenteni. A méhek bevitelét a területileg illetékes kerületi főállatorvosnak is be kell jelenteni és a szállítási engedélyt is át kell adni.

19. § A növényvédelmi beavatkozás következtében szükséges gyors áttelepülés (menekülés) szabályai a következők:

- a) az áttelepülés során a község vagy a községrész határának elhagyása tilos;
- b) az áttelepülés tényét a méhészt a hatósági állatorvosnak haladéktalanul köteles bejelenteni;
- c) a méhészt köteles a méheket tizennégy napon belül az eredeti telephelyre visszatelepíteni.

A zárlat feloldása

20. § (1) A helyi zárlatot az egyes betegségekre vonatkozó különös szabályokban foglaltaknak megfelelően kell feloldani.

(2) A községi zárlatot akkor kell feloldani, ha a zárlat alatt álló területen már egy hely sem áll a betegség miatt helyi zárlat alatt.

(3) A betegséget megszüntté kell nyilvánítani, ha már sem helyi, sem községi zárlat nem áll fenn.

Fertőtlenítés

21. § A betegség felszámolásával kapcsolatos fertőtlenítést a 6. számú mellékletben leírtak szerint kell végrehajtani. A fertőtlenítés elvégzése vagy elvégeztetése - a hatósági állatorvos felügyelete és irányítása mellett - a méhészt kötelese.

III. Fejezet

A MÉHBETEGSÉGEKRE VONATKOZÓ KÜLÖNÖS SZABÁLYOK

Mézelő méhek nyúlós költésrothadása

22. § (1) Nyúlós költésrothadásban beteg az a méhcsalád, amelyben a betegség tünetei mutatkoznak és a betegséget a méhcsaládból származó lépmintában, illetőleg álcában az intézeti laboratóriumi vizsgálat is megerősítette.

(2) Nyúlós költésrothadásra gyanús az a méhcsalád, amely a betegség tüneteit mutatja ugyan, de a betegséget intézeti laboratóriumi vizsgálat még nem erősítette meg, vagy nem zárta ki.

(3) Nyúlós költésrothadás fertőzöttségére gyanús az a méhcsalád, amelyet nyúlós költésrothadásban beteg méhcsaláddal egy méhészetben tartanak, vagy hatvan napon belül egy méhészetben tartottak.

(4) Nyúlós költésrothadással fertőzött az a méhészet, amelyben legalább egy beteg méhcsalád található, illetve legalább egy beteg családot tartottak és az utolsó beteg család felszámolását követően a hatvan napos megfigyelési idő kedvezően még nem telt le.

(5) Nyúlós költésrothadás fertőzöttségére gyanús az a méhészet, amelybe hatvan napon belül fertőzött méhészetből méhcsaládot, méhrajt, mézet, kaptárt, műlépet vagy a kórokozó áthurcolására alkalmas egyéb felszerelést szállítottak.

A helyi zárlat és a betegség felszámolásának különös szabályai

23. § (1) A helyi zárlat alatt álló területen lévő méhcsaládok antibiotikummal történő gyógykezelése tilos. A beteg méhcsaládokat, a kerületi főállatorvos leolási határozata alapján - állami kártalanítás mellett - ki kell irtani.

(2) A betegség felszámolása érdekében végzett leolás során a betegség megállapítását követően, tíz méhcsaládig minden családot ki kell irtani, tíz méhcsalád felett a (3) bekezdésben foglaltak alapján kell eljárni.

(3) Ha a beteg méhcsaládok száma

a) nem haladja meg az összes család ötven százalékát, csak a beteg családokat kell leölni;

b) eléri vagy meghaladja az összes méhcsalád ötven százalékát, de nem éri el az összes méhcsalád hetvenöt százalékát, a kerületi főállatorvos a helyi körülmények függvényében dönt arról, hogy az összes méhcsaládot vagy csak a beteg családokat kell leölni;

c) eléri vagy meghaladja az összes méhcsalád hetvenöt százalékát, az összes méhcsaládot le kell ölni.

24. § (1) Ha csak a beteg családok leölésére kerül sor és a megmaradt méhcsaládok között a hatvannapos megfigyelési idő alatt újabb beteg családot vagy családokat találnak, a (2) bekezdés szerint kell eljárni.

(2) Ha a megfigyelési idő alatt talált újabb beteg családok száma

a) eléri vagy meghaladja a megmaradt összes család ötven százalékát, minden megmaradt családot le kell ölni;

b) nem éri el a megmaradt összes család ötven százalékát, a kerületi főállatorvos a helyi körülmények függvényében rendeli el az összes méhcsalád vagy csak a beteg családok leölését.

(3) Ha a (2) bekezdés b) pontja alapján nem irtják ki az összes megmaradt méhcsaládot, de a megfigyelési idő alatt ismét újabb beteg családot találnak, minden megmaradt családot le kell ölni.

(4) Ha egy kaptárban a beteg méhcsalád mellett betegségre vagy fertőzöttségre gyanús méhcsaládot is találtak, a beteg családdal együtt azt a helyi viszonyok figyelembevételével lehet leöletni.

25. § (1) A nyúlós költésrothadás miatt kiirtott méhcsaládok leölt méheit, fiasításon és mézes lépeit, a virágport és a kaptár belső tartozékait (anyarácsot, rostaszövetet, keretfedőt, bőrlémezt, szalmapárnát stb.), valamint a kaptáron kívül tárolt lépeket a kerettel együtt a leölést követő tizenkét órán belül el kell égetni, a maradványokat pedig el kell ásni úgy, hogy azokat legalább ötven centiméter vastag földréteg fedje. A leölés és az elégetés közötti időszakban a méhkaptárakat el kell zárni, vagy le kell takarni úgy, hogy méhek ne férjenek hozzá. Az elégetésnél és az elföldelésnél a környezetvédelmi és tűzrendészeti előírásokat be kell tartani. A megsemmisített tárgyakért állami kártalanítás jár.

(2) A kiirtott méhek nem keretes rendszerű méh lakásait tartalmukkal együtt el kell égetni, a maradványokat pedig az (1) bekezdésben leírt módon el kell földelni. A kiirtott méhcsaládok keretes rendszerű, deszkából készített, jó állapotban lévő méh lakásait - alapos tisztítást követően - fertőtleníteni kell. A tisztítás során összegyűjtött hulladékot, valamint a rossz állapotban lévő, fertőtlenítésre alkalmatlan, keretes rendszerű kaptárakat szintén el kell égetni, és a maradványokat az (1) bekezdésben leírt módon kell elföldelni.

(3) A zárlat alatt álló terület fertőzött méhészetében korábban használt üres méh lakásokkal a (1)-(2) bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni. Ennek megfelelően kell eljárni az olyan helyen lévő méh lakásokkal, lépekkel és felszerelési tárgyakkal is, ahol a méhek kipusztultak és feltehető, hogy az elhullás nyúlós költésrothadás miatt történt.

26. § (1) A fertőzött méhészet fertőzöttségre gyanús méhcsaládjaitól származó, valamint a betegség megállapítása előtti hatvan nap alatt elvett (pergetett) mézet, lépet és viaszt a betegség megszűnte után - a kerületi főállatorvos engedélyével - az állomás által ellenőrzött felhasználónak szabad átadni, aki az elszállított terméket csak ipari célra használhatja fel.

(2) A kiszállítás csak jól zárt és a "Költésrothadás miatt zárlat alatt állott méhészetből származó méz (lép, viasz)" feliratú edényekben történhet. Az elszállított lépet és viaszt egy órán át legalább 112 C-os hőmérsékleten kell kezelni. A szállítóedényt a kiürítés után haladéktalanul meleg vízzel ki kell tisztítani, majd a 6. számú mellékletnek megfelelően fertőtleníteni.

(3) A beteg méhcsaládok kiirtása után a fertőzött méhészetben maradt méhcsaládokon a zárlat tartama alatt a hatósági állatorvos vagy a méhegészségügyi felelős köteles - az április 1. és október 31. közötti időszakban - havonta kétszer, kéthetenkénti időközrel ellenőrző vizsgálatot tartani.

A községi zárlat különös szabálya

27. § A 17. és a 18. §-ban foglaltakon túl a községi zárlat alatt álló valamennyi méhészet méhcsaládját - nyúlós költésrothadás szempontjából - a hatósági állatorvosnak vagy a méhegészségügyi felelősnek kell megvizsgálni. Indokolt esetben a kerületi főállatorvos az állomás hozzájárulásával ismételt vizsgálat lefolytatását rendelheti el.

A zárlat-enyhítés különös szabályai

28. § (1) A betegség miatt zárlat alá helyezett terület azon méhészeteiből, amelyekben a betegséget vagy annak gyanúját, illetve a fertőzöttség gyanúját nem állapították meg, indokolt esetben, a kerületi főállatorvos írásos engedélyével ki lehet vinni méhcsaládokat. Az ilyen módon kiszállított méhcsaládok továbbszállítása az új tartási helyről csak az új tartási hely szerint illetékes kerületi főállatorvos engedélyével lehetséges.

(2) A 18. § (3) bekezdésében meghatározott állatorvosi igazolásnak azt kell tanúsítania, hogy a méhészetben a betegséget, annak gyanúját, illetve a fertőzöttség gyanúját az elmúlt hatvan napban nem állapították meg, továbbá, hogy az elszállításra kerülő méhcsalád származási helyén (udvarban, majorban stb.) az elszállítást megelőző három napon belül végzett helyszíni vizsgálat alkalmával a betegséget vagy annak gyanúját nem állapították meg.

(3) A kerületi főállatorvos a zárlat alatt nem álló területre bevitt méhcsaládokat állat-egészségügyi megfigyelés alá helyezi, és azokat - a hatósági állatorvossal vagy a méhegészségügyi felelőssel - hatvan napon át, a tulajdonos költségére kéthetenként megvizsgáltatja.

A helyi zárlat feloldásának különös szabályai

29. § (1) A betegség miatt elrendelt helyi zárlatot a hatósági állatorvosnak az alábbi esetekben kell feloldania:

a) a helyi zárlat alatt álló méhészetben már nincs élő méh;

b) a helyi zárlat alatt álló méhészetben maradt élő méhcsalád és ezek megfigyelési ideje kedvezően letelt;

c) a fertőtlenítést mind az *a)*, mind a *b)* pont esetén a 6. számú melléklet szerint végrehajtották.

(2) A megfigyelési idő az utolsó beteg méhcsalád kiirtásától számított hatvan napig tart. Költésmentes időben a megfigyelési idő a tavaszi első fiasítás megjelenésétől számított hatvan napig, de legkésőbb április 30-áig tarthat.

(3) Fertőtlenítés nélkül feloldható a helyi zárlat, ha

a) a lezárt területen csak betegségre gyanús méhcsalád volt, és az intézeti vizsgálat a betegség gyanúját is kizárta;

b) a lezárt területen csak fertőzöttségre gyanús méhcsalád volt, és a megfigyelési idő kedvezően letelt.

Mézelő méhek enyhébb költésrothadása

30. § (1) Enyhébb (európai) költésrothadásban beteg az a méhcsalád, amelyben a betegség tünetei mutatkoznak, és a betegséget a méhcsaládból származó lépmintában, illetőleg álcában az intézeti laboratóriumi vizsgálat is megerősítette.

(2) Enyhébb költésrothadásra gyanús az a méhcsalád, amely a betegség tüneteit mutatja ugyan, de a betegséget az intézeti laboratóriumi vizsgálat még nem erősítette meg vagy nem zárta ki.

(3) Enyhébb költésrothadás fertőzöttségére gyanús az a méhcsalád, amelyet enyhébb költésrothadásban beteg méhcsaláddal egy méhészetben tartanak vagy tizenöt napon belül tartottak.

(4) Enyhébb költésrothadással fertőzött az a méhészet, amelyben legalább egy beteg méhcsalád található, illetve legalább egy beteg családot tartottak és az utolsó beteg család felszámolását, valamint az utolsó gyógykezelését követően a tizenöt napos megfigyelési idő kedvezően még nem telt le.

(5) Enyhébb költésrothadás fertőzöttségére gyanús az a méhészet, amelybe tizenöt napon belül fertőzött méhészetből méhcsaládot, méhrajt, mézet, kaptárt, mülépet vagy a kórokozó áthurcolására alkalmas egyéb felszerelést szállítottak.

A helyi és a községi zárlat különös szabályai

31. § (1) A betegség megállapítását követően a helyi zárlat alatt álló méhészet valamennyi méhcsaládját - a méhészetben történő felhasználásra engedélyezett állatgyógyászati készítménnyel - a hatósági állatorvos által meghatározott módon gyógykezeltetni kell. Vényköteles gyógyszer rendelése esetén külön rendeletben foglaltak szerint kell eljárni.

(2) A gyógykezelés alól kivont méhcsaládokat állami kártalanítás nélkül ki kell irtani.

(3) Nyúlós költésrothadás miatt zárlat alatt álló méhészetben az egyidejűleg előforduló enyhébb költésrothadás elleni gyógykezelés tilos. Az európai költésrothadásban beteg méhcsaládokat állami kártalanítás mellett ki kell irtani.

32. § (1) A kiirtott vagy elpusztult méhcsaládok deszkából készített, keretes rendszerű, jó állapotban lévő méh lakásait fertőtleníteni kell; a kiirtott méhek nem keretes rendszerű méh lakásait tartalmával együtt, a tűzrendészeti szabályok figyelembevételével kell elégetni.

(2) A zárlat alatt álló helyen lévő használt üres, valamint az olyan helyen lévő méh lakásokkal, ahol a méhek kipusztultak és feltehető, hogy az elhullás a betegség miatt történt, a 6. számú mellékletben foglaltak szerint kell eljárni.

(3) A helyi zárlat alatt álló helyen a beteg vagy a fertőzöttségre gyanús méhcsaládoktól származó mézet a gyógykezelésnél alkalmazott antibiotikum várakozási idejének lejárta után, a lépet és a viaszt a betegség megszűnte után - a kerületi főállatorvos engedélyével - az állomás által ellenőrzött felhasználónak lehet átadni, aki az elszállított terméket csak ipari célra használhatja fel.

(4) A kiszállítás csak jól zárt és "Költésrothadás miatt zárlat alatt álló helyről származó méz (lép, viasz stb.)" feliratú edényekben történhet. Az elszállított lépet és viaszt egy órán át 112 C-on kezelni, és a szállítóedényeket a kiürítés után haladéktalanul fertőtleníteni kell.

(5) A betegség megállapítását követően a községi zárlat alatt álló terület valamennyi méhcsaládját - a méhészetben történő felhasználásra engedélyezett állatgyógyászati készítménnyel - a kerületi főállatorvos által meghatározott módon gyógykezeltetni kell.

A zárlat-enyhítés különös szabályai

33. § (1) A betegség miatt zárlat alá helyezett terület azon méhészeteiből, amelyekben a betegség, illetve annak gyanúja nem került megállapításra - átköltözés vagy vándoroltatás esetén - méhcsaládot a gyógykezelés elvégzése után a kerületi főállatorvos írásos engedélyével, indokolt esetben szabad kivinni.

(2) A 18. § (3) bekezdése alapján kiállított állatorvosi igazolásban azt kell tanúsítani, hogy a méhészetben a betegség, illetve annak gyanúja az elmúlt tizenöt napban nem került megállapításra, a gyógykezelés megtörtént, továbbá, hogy az elszállításra kerülő méhcsalád származási helyén (udvarban, majorban stb.) az elszállítást megelőző három napon belül végeztetett helyszíni vizsgálat alkalmával sem lehetett a betegséget vagy annak gyanúját megállapítani.

(3) A kerületi főállatorvos a zárlat alá helyezett területre bevitt méhcsaládokat állat-egészségügyi megfigyelés alá helyezi, és azokat - a hatósági állatorvossal vagy a méhegészségügyi felelőssel - a tizenöt napos megfigyelés feloldása előtt megvizsgálhatja.

A helyi zárlat feloldásának különös szabályai

34. § (1) A betegség miatt elrendelt helyi zárlatot a hatósági állatorvosnak fel kell oldani, ha az utolsó méhcsalád gyógyulásától számított tizenöt napos megfigyelési idő kedvezően letelet és a fertőtlenítés megtörtént.

(2) Fertőtlenítés nélkül feloldható a helyi zárlat, ha a zárlat alatt álló méhészetben

a) csak betegségre gyanús méhcsalád volt, és az intézeti vizsgálat a betegség gyanúját is kizárta;

b) csak fertőzöttségre gyanús méhcsalád volt, és a megfigyelési idő kedvezően letelet.

Mézelő méhek légszótka-kórja

35. § (1) Atkakórban beteg az a méhcsalád, amelyből származó méhekben az intézeti laboratóriumi vizsgálat a betegség kórokozóját kimutatta.

(2) Atkakórra gyanús az a méhcsalád, amely a betegség tüneteit mutatja, de a betegséget az intézeti laboratóriumi vizsgálat még nem erősítette meg vagy nem zárta ki.

(3) Atkakór fertőzöttségére gyanús az a méhcsalád, amelyet atkakórban beteg vagy betegségre gyanús méhcsaláddal egy méhészetben tartanak, illetve hat hónapon belül ilyen helyen tartottak.

A helyi és a községi zárlat különös szabályai

36. § (1) A betegség megállapítását követően a hatósági állatorvos köteles a helyi zárlat alá vont méhészet valamennyi méhcsaládjából laboratóriumi vizsgálat céljából mintát vetetni, továbbá a méhészet összes méhcsaládjának gyógyszeres kezelését elrendelni.

(2) A községi zárlat alatt álló terület valamennyi méhcsaládját a méhészetben történő felhasználásra engedélyezett állatgyógyászati készítménnyel - a kerületi főállatorvos által meghatározott módon - gyógykezelni kell.

(3) A kötelező gyógykezelés alól kivont méhcsaládokat a kerületi főállatorvos köteles állami kártalanítás nélkül leöletni.

(4) A betegség, vagy a betegségre gyanús méhcsaládoknál minden olyan méhészeti tevékenység végzése tilos, amely a betegségnek a méhcsaládok közötti terjedésével járhat.

(5) Kéndioxidos kezelés és egy hétig tartó üresen tartás után a kiürült méhlekés újra betelepíthető.

A zárlat-enyhítés különös szabályai

37. § A méhcsaládokat a községi zárlat alatt álló terület helyi zárlat alatt nem álló udvarából, a kötelező gyógykezelés elvégzése után indokolt esetben ki lehet vinni a kerületi főállatorvos engedélyével. A 18. § (3) bekezdésben meghatározott állatorvosi igazolásban azt kell tanúsítani, hogy az elszállításra kerülő méhcsalád származási helyén a kötelező gyógykezelés megtörtént.

A helyi zárlat feloldásának különös szabályai

38. § A helyi zárlatot az alábbi esetekben kell feloldani:

a) ha a méhcsaládok gyógyszeres kezelése megtörtént és a megfigyelési idő (a betegség megállapítása utáni egy év) kedvezően eltelt, valamint az ellenőrző vizsgálat negatív eredményt adott;

b) ha a helyi zárlatot atkakór gyanúja miatt rendelték el és az intézeti vizsgálat a gyanút nem igazolta.

Varroózis

39. § (1) Varroa-atka jelenléte esetén, a 3. § (1) bekezdésében meghatározott vizsgálatnak ki kell terjednie a kaptár aljára lehullott, elpusztult (természetes atkapusztulásból eredő), valamint a fiasításon (különösen a herefiasításon) és a kifejlett méheken lévő atkákra.

(2) A Varroa-atka ellen az alkalmazott gyógyszer használati utasításában foglaltaknak megfelelő gyakorisággal, gyógykezeléssel kell védekezni. A gyógykezelések kiegészítéséül biológiai módszerek is alkalmazhatók. A kezelések hatékonyságáról és az esetleges rezisztencia fellépéséről elsősorban a herefiasításban fellelhető atkák és ürülékük dúsulása alapján, illetve a kaptár alján elhelyezett csapda segítségével, rendszeres ellenőrzéssel kell meggyőződni. Ha az atkák számának növekedése tapasztalható, akkor más engedélyezett szerrel kell folytatni a gyógykezelést. Vényköteles gyógyszer rendelése esetén külön rendeletben foglaltak szerint kell eljárni. Abban az esetben, ha az atkák száma ennek ellenére tovább növekszik, akkor kérni kell a hatósági állatorvos, vagy a méhegészségügyi felelős segítségét.

(3) A varroózis elleni védekezés, illetve hatékonyságának ellenőrzése a méhész feladata.

(4) A varroózis gyógykezelésére csak olyan, Magyarországon törzskönyvezett és forgalomba hozatalra engedélyezett állatgyógyászati készítmény használható, ami a varroózis kezelésére vonatkozó, magyar nyelvű használati útmutatót tartalmaz.

(5) Az állomás irányítja, és időszakosan ellenőrzi a méhészek védekezési tevékenységét. Hiányosságok esetén intézkedik azok megszüntetéséről, továbbá - indokolt esetben - előírhatja az adott terület összehangolt, egyidejű gyógykezelését.

(6) Elhanyagolt védekezés esetén - ha az állományban az atka feldúsult és a méhész az előírt védekezést nem hajtotta végre - a hatósági állatorvos a szomszédos méhállományok fertőződésének megakadályozása céljából kötelezi a méhészt a gyógykezelés haladéktalan elvégzésére. Ha a méhész a gyógykezelést nyolc munkanapon belül sem kezdi meg, akkor a kerületi főállatorvos a méhállományt állami kártalanítás nélkül leöleti.

A kis kaptárbogár (*Aethinia tumida*) elleni védekezés

40. § (1) A mézelő méhek, illetve más, a mézelő méhekkel közeli rokon fajoknak az országba való behozatalát a minisztérium oly módon engedélyezi, amely csökkenti a kis kaptárbogár Magyarországra való behurcolásának veszélyét.

(2) Ha az intézetek az általuk végzett vizsgálatok során hazai méhészetből küldött mintában kis kaptárbogár jelenlétére utaló jelet találnak, haladéktalanul értesítik - a beküldő állatorvos mellett - az illetékes állomást, az Országos Állat-egészségügyi Intézetet és a minisztériumot. Azt a méhészetet, ahonnan a minta származik, helyi zárlat alá kell helyezni, továbbá az összes méhcsaládot az Országos Állat-egészségügyi Intézet bevonásával meg kell vizsgálni.

(3) Ha a kis kaptárbogár jelenléte a (2) bekezdés alapján végzett vizsgálat során megerősítést nyer, akkor az érintett méhészet összes méhcsaládját - állami kártalanítás mellett - ki kell irtani. A kiirtott méhekkel, illetve a berendezési tárgyakkal, felszereléssel a minisztérium által előírtak szerint kell eljárni. A betegség megállapítása esetén a betegség eredetére, illetve esetleges továbbhurcolására vonatkozóan járványügyi nyomozást kell végezni a minisztérium által - az adott esetre vonatkozó utasításban - meghatározott szempontok szerint. A helyi zárlatot fel kell oldani, ha a kis kaptárbogár jelenléte egyértelműen kizárható.

Záró rendelkezések

Igazolom, hogy a községben (városban) lévő, a jegyzőnél bejelentett minden méhészet minden méhcsaládjának vizsgálata megtörtént.

.....
hatósági állatorvos

.....
méhegészségügyi felelős

Megjegyzés: A méhegészségügyi felelős méhállományának vizsgálati eredményét a szomszéd méhegészségügyi felelősnek kell igazolnia.

2. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez

(Szigorú számadású nyomtatvány)

SORSZÁM: 00000000

..... megyei Állat-egészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás

**ÁLLATORVOSI IGAZOLÁS MÉHCSALÁDOK ÁLLAT-EGÉSZSÉGÜGYI
VIZSGÁLATÁRÓL**

Igazolom, hogy ..... méhészet ..... lakos .....
község, utca, házszám, dűlő stb. területen ..... rendszerű kaptárban elhelyezett ..... darab
méhcsaládját fertőző és parazitás méhbetegségek szempontjából megvizsgáltam és egészségesnek találtam. A
méhcsaládok elszállításának állat-egészségügyi szempontból akadálya nincs.

Ez az igazolás a kiállításától számított 7 napig, méhek vándoroltatása esetén, annak egész időtartamára érvényes.

Kelt ....., 20 ..... év ..... hó ..... nap.

.....
.....
.....
.....
.....

hatósági állatorvos

1. Fertőző vagy parazitás méhbetegség megállapítása esetén az igazolást a vándoroltatás helye szerint illetékes hatósági állatorvosnak azonnal be kell szolgáltatni.

2. Az igazolást a méhek állandó tartási helyére történő visszatéréskor, 48 órán belül a kerületi főállatorvosnak megőrzés céljából vissza kell szolgáltatni.

3. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez

(Szigorú számadású nyomtatvány)

SORSZÁM: 00000000

..... megyei Állat-egészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás

.....

BEJELENTŐ LAP

A méhész neve: .....

Lakcíme: .....

A méhek állandó telephelye: .....

A vándoroltatáshoz kiadott állatorvosi igazolás száma: .....

A kiadás helye: ..... ideje: .....

A méhek utolsó tartási helye: .....

A jelenlegi vándortanya pontos megjelölése: .....

A kaptárak száma: .....

A méhcsaládok száma: .....

A letelepedés pontos ideje: .....

Kelt ....., 20 ..... év ..... hó ..... nap.

.....
.....
.....
.....
.....

a
bejel
entő
aláír
ása

IGAZOLÓ SZELVÉNY

A/z ..... települési önkormányzat/kerületi önkormányzat jegyzője igazolja,
hogy ..... méhész ..... lakos ..... db
méhkaptárjának letelepítését bejelentette.

Kelt ....., 20 ..... év ..... hó ..... nap.

.....
.....
.....
.....
.....

4. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez

KIJELENTŐ LAP

A méhész neve: .....

Lakcíme: .....

A méhek állandó telephelye: .....

A vándoroltatáshoz kiadott állatorvosi igazolás száma: .....

A kiadás helye: ..... ideje: .....

Az elhagyott vándortanya pontos megjelölése: .....

Az elszállított kaptárak száma: .....

A méhcsaládok száma: .....

Az elvándorlás pontos ideje: .....

Az új vándortanya/hazatelepülés esetén a méhek tartási helyének megnevezése: .....

.....

Kelt ....., 20 ..... év ..... hó ..... nap.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

a
bejel
entő
aláír
ása

5. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez

Állat-egészségügyi bizonyítvány méz felvásárlásához

Alulírott hatósági állatorvos igazolom, hogy ..... (név) ..... (lakcím)
méhállományát megvizsgáltam és egészségesnek találtam.

A méhész - nyilatkozata szerint - a vándoroltatás során méhcsaládjaival nem járt méhbetegség miatt forgalmi korlátozás alá eső méhlegelőn.

A méz kezelése, tárolása az élelmiszer-higiéniai szabályoknak megfelelően történt.

A méz felvásárlásának állat-egészségügyi és élelmiszer-higiéniai akadálya nincs.

Kelt....., 20..... év, ... hó, ... nap.

Kelt ..... , 20 ..... év ..... hó ..... nap.

P. H.

.....
.....
.....
.....
.....
.
hatósági állatorvos

6. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez

Mézelő méhek fertőző költésrothadásai

1. Általános tudnivalók

A nyúlós költésrothadás a fedett fiasítás betegsége, kórokozója: *Paenibacillus larvae* (*Bacillus larvae*), amelynek spórái nagyon ellenállóak, élettartamuk több évtized. A lép egyetlen elhalt és beszáradt álca maradványa, a "pörk" 2,5 milliárd spórárt tartalmaz.

A méhek enyhébb költésrothadása a nyitott fiasítás betegsége, elsődleges kórokozója a *Melissococcus pluton*, melyhez más baktériumok is társulhatnak.

2. Alkalmos felület fertőtlenítő-eljárások és -szerek:

- elégetés vagy perzselés;
- forrásban lévő nátronlúg vagy szódaoldat;
- mézelő méhek fertőző költésrothadásaira Magyarországon engedélyezett szerek.

3. Alkalmazandó fertőtlenítési eljárások:

3.1. Folyamatos fertőtlenítés: nem szükséges

3.2. Előzetes fertőtlenítés: nem szükséges

3.3. Zárófertőtlenítés

3.3.1. Takarítás: gondos mechanikus takarítás és/vagy forrásban lévő 3%-os szódaoldattal vagy forrásban lévő 2%-os nátronlúggal. A takarítóvizet tisztítószer (pl. szóda) hozzáadása mellett kell főzni.

3.3.2. Az elpusztult méheket, az elpusztult vagy élő méhácát, a fiasításos lépet feltétlenül el kell égetni.

3.3.3. A szalmakakasokat, hulladék anyagból készült méhkaptárakat, a tápláléktartalékot és minden más fertőzés közvetítésére alkalmas anyagot, eszközt, tárgyat, amely a leírt fertőtlenítő eljárásokkal kielégítően nem fertőtleníthető, el kell égetni.

A fakaptárak, lépszekrény, asztal, keretbak, seprőgarat: a viasz-, propolisz-maradványokat le kell kaparni, majd forrasztó lámpával/gázlánggal kell leperzselni, a deszkának nem kell megfeketednie, elszenesednie, elég ha sötétbarnává válik.

A műanyagrészekből álló méhkaptárakat, a fémlemezről, üvegből vagy műanyagból készült eszközöket forrásban lévő 2%-os nátronlúggal kell kezelni vagy elégetni. Ennek során a viaszt, propoliszt, megglazult festéket, gitt maradványokat teljesen le kell kaparni vagy le kell kefélni. A kaptárak körzetében a talajt fertőtlenítés után be kell forgatni.

A betegség terjedését a következő hőmérsékleten és behatási idők mellett lehet meggátolni:

- +230 C legalább húsz percen keresztül (száraz sterilizálás);

- +120 C legalább harminc percen keresztül (autokláv);

- +112 C legalább hatvan percen keresztül (viasz, méz).

3.3.4. Lép, lép részei, lépmaradványok, tartaléklép, viasz:

- elégetés;

- "fertőzött lép"-ként való kezelés, ipari felhasználásra.

3.3.5. Méz:

- elégetés;

- elásás (legalább ötven cm vastag földréteg fedje);

- "fertőzött méz"-ként való kezelés, ipari felhasználásra;

- semmi esetre sem használható méhek táplálására.

3.3.6. Kéz, gumikesztyű: személyek kezét a méhszurok és a viasz eltávolítása céljából szalmiákdattal, majd hideg vízzel és szappannal meg kell mosni. Ezt követően pedig hatékony fertőtlenítő szerrel le kell öblíteni.

3.3.7. A takarításhoz és fertőtlenítéshez használt védőruházatot tisztítószer (pl. szóda) hozzáadásával főzni vagy autoklávban kezelni kell.

3.3.8. A fertőtlenítést a hatósági állatorvos jelenlétében és irányítása mellett kell elvégezni.

3.3.9. A fertőtlenítés végeztével ivóvízzel kell leöblíteni a fertőtlenítőszerrel.

3.3.10. A fertőtlenítésnél, az égetésnél és az eladásnál az egyéb jogszabályokat is be kell tartani (környezetvédelmi, tűzrendészeti, vízügyi).

Mézelő méhek légcsőatka kórja

1. Általános tudnivalók

Kórokozó: *Acarapis woodi*, amit a fertőzött méhek terjesztenek. A méh szervezetén kívül található atka huszonnégy-negyvennyolc órán át életképes.

2. Szükséges intézkedések

A méhkaptárak alapos kitakarítása 3%-os forró szódaoldattal. Az elpusztult méheket és fiasítást el kell égetni vagy el kell ázni. A méhkaptárt legkorábban negyvennyolc óra elteltével szabad ismételt használatba venni.

Varroa atka (ázsiai nagy méhatka)

1. Általános tudnivalók

Okozója: *Varroa destructor* (korábban: *Varroa jacobsoni*), amely fedett fiasításon és kifejlett méheken élősködő atka. Az állomány leölése esetén a kaptárakat és a méhészeti eszközöket kell fertőtleníteni.

2. Szükséges intézkedések:

- Méhkaptárak alapos kitakarítása 3%-os forró szódaoldattal. Az elpusztult méheket és fiasítást el kell égetni vagy el kell ázni.

- A fertőtlenítés után a kaptárakat hét napig üresen kell tartani.

7. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez

Mintavétel laboratóriumi vizsgálatra

Kifejlett méhek betegségeinek gyanúja esetén kaptáronként megjelölve legalább harminc betegnek látszó méhet kell vizsgálatra küldeni. A kaptárak előtt mászkáló méhekből anyazárkába helyezett húsz-harminc élő méh vizsgálatra küldése is szükséges.

A fiasítás betegségeinek gyanúja esetén méhcsaládonként külön-külön csomagolva és jelölve, a betegségre gyanús helyről kivágott 10x10 cm nagyságú, mézes sejtet lehetőleg nem tartalmazó, fiasításon alapuló lép mintát kell vizsgálatra küldeni.

Varroózis okozta családpusztulás gyanúja esetén a keretek alá hullott méhekből kb. háromszáz méhhullát, és a család fészkének közepén lévő fiasításból, annak hiányában az utoljára kelt fiasítás helyéről származó 10x10 cm-es lép mintát kell vizsgálatra küldeni.

Mind a lép-, mind a méhhullamintákat külön-külön, szellősen (papírba) kell csomagolni. Üveg, bádog, műanyag stb. erre a célra nem használható. Ügyelni kell, hogy a sejtek össze ne nyomódjanak.

Mérgezés gyanúja esetén méhészetenként - bizottság jelenlétében vett, hivatalosan lezárt - fél liternyi méhhullamintát és külön csomagolt fél kilónyi, a növényvédelmi kezelésben részesült, átlag növénymintát kell beküldeni.

